

Financie a mena

Prednáška 2/6

Ing. Zuzana Strápeková, PhD.

FEM-SPU Nitra

Obsah

- Subjektívna a objektívna stránka financií

Objektívna stránka

- Primárna finančná činnosť
- Reálne peniaze

- Financie ako sprostredkovanie tovarovej výmeny

Ciel': - rozdeľovanie
národného dôchodku
- realizácia národného
produktu

Subjektívna stránka

- Sekundárna finančná činnosť
- Ideálne peniaze (účtovné, počítacie)

- Cieľavedomá organizovaná činnosť ľudí
- Vychádza z objektívnej stránky

Vytvára podmienky pre úspešný
priebeh primárnej činnosti

Súčasti subjektívnej stránky:

- FINANČNÁ POLITIKA
- FINANČNÁ VEDA
- FINANČNÉ PRÁVO
- FINANČNÁ SÚSTAVA
- sekundárna finančná činnosť
- riadenie a organizácia primárnej finančnej činnosti

Sekundárna finančná činnosť

- vychádza z primárnej finančnej činnosti a predstavuje hodnotové peňažné operácie s ideálnymi peniazmi (počítacie, účtovné).
- existuje preto, lebo primárna f. č. sa plánuje, prognózuje, projektuje, eviduje, kontroluje.

FINANČNÁ POLITIKA

- činnosť finančných orgánov a inštitúcií za účelom dosiahnutia stanovených cieľov prostredníctvom finančných nástrojov.

FP: fiškálna, daňová, colná, dotačná, menová, emisná, úverová.

Orgány a inštitúcie: Ministerstvo financií, daňové a colné orgány, sociálne, zdravotné a komerčné poisťovne, banky, burzy.

FINANČNÁ POLITIKA

Nástroje FP: štátny rozpočet, rozpočty obcí, miest, rozpočet EÚ, účelové, štátne a nadnárodné fondy.

Ciele FP: - makroekonomický aspekt

(vychádza z hospodárskej politiky štátu a z parametrov vonkajšieho ekonomického prostredia)

- mikroekonomický aspekt

(vytvárať podnety pre podniky)

FINANČNÁ POLITIKA

makroekonomický aspekt cieľov FP

- rovnovážny vývoj národného hospodárstva
- optimálna tvorba a rozdelenie národného dôchodku
- presadzovať peňažnú rovnováhu v národnom hospodárstve
- využívať kategóriu finančnej rezervy

FINANČNÁ POLITIKA

mikroekonomický aspekt cieľov FP

- presadzovať zásady rentability, likvidity, optimálnej zadlženosti a platobnej schopnosti v podnikovom sektore
- stimulačne pôsobiť na tvorbu zisku v podnikovom sektore
- monitorovať a optimalizovať vzťahy medzi pohybom zisku do štátneho rozpočtu a situáciou v podnikateľskom sektore
- stimulovať rast pracovnej aktivity, tvorbu úspor obyvateľstva

FINANČNÁ VEDA

- skúma objektívnu stránku financií
- skúma vzťahy medzi objektívnou a subjektívnou stránkou financií

finančná veda ↔ finančná prax

(Dôležitá je permanentná finančná analýza a prognóza)

FINANČNÁ VEDA

- Detailné poznanie **finančnej situácie** v národnom hospodárstve
- Dôkladná analýza **príčin finančných javov**
- Identifikácia **krátkodobých, strednodobých a dlhodobých faktorov**
- Vhodná voľba **finančných nástrojov**
- Prognózovanie **účinkov finančných opatrení** na národné hospodárstvo

FINANČNÉ PRÁVO

- upravuje primárnu a sekundárnu finančnú činnosť

Právne normy: zákony, nariadenia, vyhlášky, predpisy, smernice, výnosy..

Finančné nástroje sa vo finančnej praxi používajú **iba** prostredníctvom finančných právnych noriem.

FINANČNÁ SÚSTAVA

- súbor finančných orgánov a inštitúcií
- právomoci a zodpovednosti finančných subjektov
- vzťahy medzi jednotlivými zložkami FS

Zložky finančnej sústavy:

- rozpočtová
- úverová
- poisťovacia
- podniková

Členenie financií

- Podľa sektorov hospodárstva
- Podľa vlastníctva
- Podľa použitia
- Podľa kritérií návratnosti, ekvivalentnosti a centralizovanosti

► Podľa sektorov hospodárstva:

- podnikové
- verejné
- financie bankovníctva
- financie poisťovníctva
- financie domácností
- medzinárodné

► Podľa vlastníctva:

- verejné
- súkromné

➔ Podľa kritérií návratnosti, ekvivalentnosti a centralizovanosti

	Návratnosť	Ekvivalentnosť	Centralizovanosť
podnikové financie	návratné nenávratné	ekvivalentné neekvivalentné	centralizované decentralizované
verejné financie	nenávratné	neekvivalentné	centralizované – ŠR decentralizované – obce, VÚC
financie bankovníctva	návratné	ekvivalentné	centralizované - CB, vláda decentralizované – obchodné b.
financie poisťovníctva	podmienená návratnosť	neekvivalentné	centralizované: (verejné poistenie) - sociálne a zdravotné p. decentralizované: (súkromné poist.) - p. majetku a osoby

➔ Podľa kritérií návratnosti, ekvivalentnosti a centralizovanosti

	Návratnosť	Ekvivalentnosť	Centralizovanosť
medzinárodné financie	návratné nenávratné podmienená návratnosť	ekvivalentné neekvivalentné	centralizované decentralizované
financie domácností	návratné nenávratné	ekvivalentné neekvivalentné	centralizované decentralizované

Funkcie financií:

- **Stimulačná** (podniky k tvorbe zisku)
- **Distribučná** (delenie f. prostriedkov medzi subjekty prostredníctvom f. nástrojov (dane, odvody, mzdy))
- **Kontrolná** (kontrola pre ďalšie rozhodovanie)
- **Zdrojotvorná** (akumulácia zdrojov)

Stručná charakteristika sektorov hospodárstva

- Podnikový...
- Verejný...
- Bankový...
- Poisťovací...
- Medzinárodný...
- Domácnosti...

PODNIKOVÝ sektor

- ▶ právnické osoby (súkromné, verejné)
- ▶ produkcia tovarov a služieb
- ▶ cieľ – zisk
- ▶ podnikové financie
- ▶ tovarovo-peňažné operácie

(dane, clá, poplatky, dotácie, úvery, splátky úverov, platenie úrokov, poisťné, kúpa/predaj CP, emisia akcií/obligácií, výplata miezd/dividend/podielov zisku, obchodovanie s CP, valutami, devízami, zlatom/drahými kovmi)

VEREJNÝ sektor

- Štátna moc a správa
- Verejné financie
- Fiškálne peňažné operácie
- Obligatórnosť

(štátny rozpočet, miestne rozpočty, účelové fondy
Štátne pokladničné poukážky)

BANKOVÝ sektor

- ▶ bankovo-menová sústava
- ▶ emisné operácie
- ▶ menové operácie

(Centrálne banky, komerčné banky, sporiteľne, záložne)

POISŤOVACÍ sektor

- ▶ verejný a súkromný poisťovací sektor
- ▶ financie poisťovníctva
- ▶ asekuračné poisťovacie operácie

MEDZINÁRODNÝ sektor

- ▶ vnútroštátne a zahraničné ekonomické subjekty
- ▶ medzinárodné financie
- ▶ valuty, devízy
- ▶ všetky druhy platobných operácií

sektor DOMÁCNOSTÍ

- **financie obyvatel'stva**
- **Príjmy/výdavky obyvatel'stva**

(mzdy, platby za tovary a služby
príjmy/výdavky medzi obyvatel'stvom a finančnými
inštitúciami a štátom)

VIDEO 1

Finanční gramotnost

<https://www.youtube.com/watch?v=ukhM4c-WXoM>

VIDEO 2

Dejiny peňazí

https://www.youtube.com/watch?v=o_fLzJv6Q9g

DĚJINY
PENĚZ

Ďakujem za pozornosť!